

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conferentiæ Theologico Morales

Compendiosè propositæ ac breviter resolutæ Ad Usum Directorum
Conferentiarum Hebdomadalium ... DD. Parochorum, Curatorum,
Confessariorúmque omnium

Ex Materia De Actibus Humanis Excerptarum

Sargar, Elisaeus

Augustæ Vindelicorum, 1720

Conferentia XXX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41214

nestate actionis hic & nunc exercendae dubitat, an sit honesta vel licita, & manet suspensus, ut in neutram partem se possit resolvere. *Conscientia extrinsecè dubia* dicitur, quando intellectus solum de ipso objecto secundum se manet dubius (dubio scil. speculativo juris vel facti) non verò de ipsa honestate actionis hic & nunc dubio practico: v. g. dubitas *speculativè*, an res, quam possides, sit tua: *practicè* verò, an eam restituere tenearis. Tandem facta diligenti inquisitione, nec inventa ulla ratione potiori pro una, quàm pro altera parte, perseverante dubio, an res sit tua, inaudis principium illud juridicum: *In dubio melior est conditio possidentis*, resolvīs te, *non debere rem illam restituere*, non obstante, quod conscientia maneat dubia extrinsecè (stante scil. adhuc dubio speculativo, an res sit tua) intrinsecè & formaliter non est amplius dubia, sed resoluta per exclusionem dubii practici, *an debeat restitui*. His bene notatis non adeo difficile erit intelligere conferentias, earumque resolutiones sequentes: sit itaque in ordine

CONFERENTIA XXX.

39. **C**ertum utique est, quod Apostolus ad Roman. 14. scribit. *Quod non est ex fide, peccatum est*. Hoc est, ut exponunt DD. quod non sit ex certa credulitate seu ex determinato iudicio licitum esse, quod hic & nunc agitur, peccatum est. Quæritur ergo, an cum dubio nunquam liceat operari: vel an semper peccet, qui cum dubio operatur?

RESOLUTIO: Cum conscientia intrinsecè dubia, stante scil. dubio practico, seu dubio juris

juris particulari de honestate actionis hic & nunc exercendæ, vel periculo peccati annexo, nunquam licet operari; ita ut semper peccetur pro ratione materiæ & dubii. *Est certissima apud omnes, &c.*

Ratio est: Quia omnis sciens & volens exponens se periculo peccandi peccat; & quidem eodem genere peccati cujus periculo se exponit. Juxta illud Eccl. 3. *Qui amat periculum, peribit in illo*: sed agens cum conscientia intrinsecè seu practicè dubia de honestate actionis hic & nunc exercendæ, vel cum periculo peccati annexo, is sciens & volens se exponit periculo peccati: eligit enim hanc actionem, sive bona sit, sive mala, quasi dicat; sit peccatum, sive non sit, ego tamen volo agere, &c. Ideoque eo ipso implicite censetur eligere malum: consequenter eo ipso peccat pro ratione materiæ, de qua agitur, & pro ratione dubii. Id est, si dubitet, an talis actio vel omissio sit peccatum mortale, operans vel omittens peccat mortaliter: si vero dubitet de veniali, venialiter: si denique dubitet generatim & indistinctè de peccato, probabiliter peccabit tantum venialiter, Ita Patrit. hic n. 17. & iterum n. 69.

CONFERENTIA XXXI.

40. **V**ulgatum est ex Jure Canonico dictum illud; *in dubiis tutior pars est eligenda*. Quæritur ergo an hæc sit Regula universalis, & semper observanda

41. **RESOLUTIO I.** *In dubiis tutior pars est eligenda*, est dictum universaliter verum, quantum ad consilium & perfectionem.

Ratio